OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

HE 194/2026 vp laiksi audiovisuaalisen tilausohjelmapalvelun tarjoajan velvollisuudesta investoida audiovisuaaliseen sisältöön OKM – vastine

Sivistysvaliokunta 21.10.2026

Aura Lehtonen ja Laura Mäkelä, OKM

1 § Lain soveltamisala

- Lausunnonantajista *Medialiitto, Netflix ja Sanoma* suhtautuvat kriittisesti velvoitteen tarpeellisuuteen.
- **Tarve velvoitteen toimeenpanolle on olemassa**.
  - Audiovisuaalisten sisältöjen kulutus kohdistuu Suomessa yhä vahvemmin kansainvälisten palveluntarjoajien palveluihin.
  - Kansainvälisten tilausohjelmapalvelun tarjoajien investoinnit suomenkielisiin ja Suomeen liittyviin audiovisuaalisiin tuotantoihin ovat toistaiseksi olleet verrattain vähäisiä suhteessa tilausohjelmapalvelun tarjoajien markkina-asemaan Suomessa.

2 § Määritelmät

- Ei tarvetta muutoksille.
- Dokumenttiohjelmalla voidaan tarkoittaa dokumenttia tai dokumenttisarjaa ts. dokumenttisarjojen katsotaan sisältyvän pykälän määritelmään.
  - *SES ja MTV* esittivät dokumenttisajojen lisäämistä määritelmään.
- Erilaisen terminologian käyttöön 4 ja 6 §:ssä on perusteltu syy, eikä 2 §:n määritelmää ole syytä muuttaa *(Kopiosto, Avate)*

3 § Velvollisuus osallistua audiovisuaalisen sisällön rahoitukseen

- Ehdotettu viiden prosentin taso on perusteltu ja oikeasuhtainen suhteessa esityksen tavoitteisiin.
    - Tasoa arvioitaessa on otettu huomioon Suomen av-alan koko ja muiden Euroopan maiden sääntelyratkaisut.
- Esitys on notifioitu Euroopan komissiolle valmistelun aikana.
- Medialiiton ja Sanoman ehdottama rahastomalli olisi direktiivin vastainen. Maksuvelvoite tulisi kohdistua samalla tavalla sekä kansainvälisiin palveluntarjoajiin että kotimaisiin toimijoihin.

4 § Investointeja koskevat ehdot

- Osa pitää pykälää liian löyhänä *(Filmikamari, SEL, SEOL),* osa liian tiukkana *(Netflix).*
- Uuteen audiovisuaaliseen sisältöön tehtävän investoinnin kokonaismäärästä **yli puolet tulisi kohdistua käsikirjoitetun** elokuvan, dokumentin tai draamasarjan esitysoikeuksien hankintaan, tuotantoon tai yhteistuotantoon.
- Ratkaisu turvaa investointivelvoitteen kulttuuripoliittisen tavoitteen toteutumisen samalla, kun se jättää palveluntarjoajille mahdollisuuden kohdentaa osa investoinneistaan myös muihin kotimaisiin audiovisuaalisiin sisältöihin markkinalähtöisesti.

Tekijänoikeuslain 28 a ja 30 a §:n säännökset

- 28 a §:n oikeus asianmukaiseen ja oikeasuhtaiseen korvaukseen sekä 30 a §:n selvitysvelvollisuus koskevat oikeudenluovutuksia riippumatta siitä, onko tuotanto hyväksyttävä investointi (4 §) tai onko tuotanto ja siitä syntyvä teos saanut tässä laissa tarkoitettua valtionavustusta (6 §).
- Näiden velvoitteiden noudattaminen perustuu tekijänoikeuslakiin. Ei ole tarpeen täsmentää erikseen tässä laissa.
    - Lähtökohtana on, että oikeudenhaltijoiden välisiin sopimussuhteisiin sovelletaan voimassa olevaa tekijänoikeuslakia.
- Esitysoikeuksien luovutusten kestoa ei ole perusteltua sitoa laissa yksittäiseen enimmäisaikaan; sopimusehtojen valvominen lisäisi hallinnollista taakkaa, voisi käytännössä ohjata markkinakäytäntöjä ennakoimattomalla tavalla ja rajoittaa osapuolten sopimusvapautta.

Riippumattomien tuotantoyhtiöiden asema

- *Apfi ry:* tietty osuus sekä tehtävistä investoinneista (4§) että maksukertymästä jaettavista varoista (6§) tulisi kohdentaa riippumattomille tuotantoyhtiöille.
- Ei syytä lisätä ehtoihin. Kasvattaisi sääntelyn ja valvonnan monimutkaisuutta sekä hallinnollista taakkaa.
- Ei sellaisenaan takaa sitä, että tuotantoihin liittyvät immateriaalioikeudet tai niiden kaupallinen hyödyntäminen jäisivät Suomeen, sillä kyse on viime kädessä osapuolten välisistä sopimusjärjestelyistä.

6 § Valtionavustuksen myöntämisen edellytykset

- *Suomen Filmikamari, SEL ja SEOL* katsovat lausunnoissaan, että Suomen elokuvasäätiön on voitava myöntää tukea tuotannolle, jolla ei ole tilausohjelmapalvelun ennakkositoumusta.
- HE:n 6 §:n perusteluissa todetaan, että tukea voitaisiin myöntää *ainoastaan* velvoitteen piirissä olevan tilausohjelmapalvelun tarjoajan tuotantoon tai yhteistuotantoon.
- Direktiivi ei suoraan edellytä sitä, että edunsaajina olisivat *ainoastaan* tämän lain soveltamisalaan kuuluvat toimijat, vaan sitä, että velvoitteen soveltamisalaan kuuluvien toimijoiden tulee voida syrjimättömästi hyötyä avustuksista.

6 § Valtionavustuksen myöntämisen edellytykset

- Perustelutekstin tavoitteena on korostaa, että tämän lain nojalla syntyvistä määrärahoista tuettavien tuotantojen rahoittajina ja jakelijoina tulisi toimia ensisijaisesti velvoitteen piirissä olevat tahot.
- Suomen elokuvasäätiön tulisi voida ottaa avustuspäätöksiä tehdessään huomioon tv-draaman ja pitkien elokuvien erilaiset jakelu- ja rahoituskäytännöt, jotka vaikuttavat myös siihen, missä vaiheessa tämän lain velvoitteen piirissä olevat tahot tulevat rahoitettavaan hankkeeseen mukaan.

6 § Valtionavustuksen myöntämisen edellytykset

- *Suomen Filmikamari, SEL ja SEOL* esittävät, että tämän lain nojalla myönnettävää tuotantotukea tulisi voida myöntää myös tuotannoille, joille on jo myönnetty Suomen elokuvasäätiön ns. normaalia tuotantotukea.
- Avustusta voitaisiin kohdentaa sellaisiin tuotantoihin, joiden aiempiin vaiheisiin on myönnetty elokuvakulttuurin edistämislain mukaista käsikirjoitus- tai kehittelytukea, mutta ei tuotantoihin, joille on aiemmin myönnetty saman lain mukaista tuotantotukea. Näin ollen elokuvasäätiön jakamat tuotantotuet olisivat toisensa poissulkevia.
- OKM ei kannata käsitteen "hallinnoi" korvaamista käsitteellä "omistaa". Tekijänoikeuksien hallinnointi korostaa tekijänoikeuksien taloudellisia oikeuksia ja teoksen hyödyntämistä.

Kiitos